

AZERBAIJAN COP29 Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili 2024

♦ Bakı COP29-a hazırlaşır

Bakı gündən-günə, aydan-aya gözəlləşir: dünya standartlarına uyğun göydələnlər, salınan parklar, istirahət güşələri, yaşıllıqlar, abadlaşan yollar, yol kənarlarına əkilən dekorativ kolalar, yaşayış binalarının fasadlarının səliqəyə salınması, bir sözlə, üzünü hansı səmət çevirir-sənsə, göz oxşayır. Bu sıradan qədim Bakının yerli əhəmiyyətli abidələrinə, Şərqi Qərbin arxitekturu vəhdətinə özündə öks etdirən tarixi binalara, mülklərə, bağ va gozintı məkanlarına qayğı ümumiyyətdə şəhərimizin gözəlliyyinə əlavə çalarlar qatıb. Baxdıqca, gəzdikcə insanın ruhu təzələnir. Belə ünvanlardan biri də xalqımızın keçmiş tarixini, şəhərsalma mədəniyyətini və dövrün müasirliyini özündə yaşıdan - ötən osrin əvvəllərindən "Qubernator bağı" kimi təminan və paytaxtımızın ilk parkı kimi qəbul edilən Filarmoniya bağıdır.

Lənkərəndən,
İrəndən getirilən torpaq

Yolu düşənləri keçmişlər indiki zamanın qoşqışında saxlayan bu bağın yaranma tarixi hamida böyük maraq doğurur. Məmozların mölumatına görə, 19 yaşılı Filarmoniya bağı İctiməshor hölo iki divar əhatəsində olan vaxtlarda salınlı, uzun müddət Bakının ilk və yeganə bağı olub. Bu status Bakı bulvarının (Milli park) salınmasına qədər davam edib.

Xatrladıq ki, Filarmoniya bağı 1830-cu illərdə Bakı komendantı R.R.Xovenin təşəbbüsündən yaradılıb. Məhz qubernatorun təşəbbüsü ilə yaradıldığı üçün əvvəllər "Qubernator bağı" kimi tənqid edilib. O, Lənkərən və İrəndən gələn bütün gəmi sahiblərinin, tacirlərin qarşısına bir sərt qoyub ki, getdiyiniz yerlərdən bir neçə əvəl qara torpaq gotirməlisiniz. Torpaq gotirməyənər isə corimələndirlər. Sahibkarlar tərəfindən Lənkərən və İrəndən getirilən torpaqların sayısında bağda əvvəlcə meyvə ağacları, sonra bəzək kolları əkilir. Kasib camaatın bağda dincələməsinə həftədə bir dəfə icazə verildi. Vaxtların isə istirahəti limitləşidi, türkətlər istədikləri vaxt bağla girib-chıxa bilərlər. Hətta bağın girişini xüsusi elan da vurulub: "Osgarların və itlərin daxil olması qadağandır!"

1859-cu ildə bağda bir yenilik edilir. Rəqs meydançası düzəldilir, axşamlar orkestr çalmağa başlayır.

112 yaşılı Filarmoniya binası

Monte-Karlo'daki Filarmoniya-nın eynisini xatırladan indiki Filarmoniya binası 20-ci yüzülliyin əvvəllərində tikilib. Tikili "İctimai Möc-

iclasların yay evi" adı ilə inşa edilib. Əvvəller indiki Filarmoniyanın yerində taxtadan "Ağ klub" olub. Bu klub bir gecədə yanğın nöticəsində külö döñüb. Onun əvəzində isə həmin yerdə Bakı Şəhər Dumansının qorarı ilə 1910-cu ildə Filarmoniya binası tikilməyə başlanıb. Binanın inşası 1912-ci ildə başa çatıb. Beləliklə, sahəsi 4,6 hektar olan "Qubernator bağı"nın sonralar

luq göstərilir, soyuqdan qorumaq üçün onları bükrür. Bundan başqa, burada pıxta, iliks, qarağac, daş palıd, kdr, sidr, magnoliya, yuka, aliyan, sukə, quşalması, söyüd və başqa bitkilər də mövcuddur.

Ömrü uzansa da, gəncləşən, gözəlləşən bağ

İllər keçdikcə gözəlliyyini, tərəvotini itirməyən bu bağda olarkən neçə-neçə insanla həmsərbət olunduq. Onlardan biri - AMEA Əlyazmalar İnstitutunun direktoru, akademik Teymur Kərimli bildirdi: "Bura şəhər sakınlarının, xüsusun də otrafda yaşayan insanların ən sevimli yeridir. İş yerin buraxın olduğundan demek olar ki, hər gün işdən çıxıb, bəzən də yoldaşlarla yolumuzu burdan salırıq. Yarım saatlıqda olsa dincəlirəm, toمىz və sorin hava, fəvvərələrin nəğmə ahəngi, bu ahəngə əlavə rəng qatan quşların civiltisi... adamın ruhunu təzəyeşir, əsərləri sakitləşdirir. Onu da qeyd edim ki, bu parkın gözəgələmlili, üroyeyatlılığını olmasına səbəb həm də Prezident İlham Əliyevin tapşırığı və tövsiyelerinə səsən, bağda aparılan osaslı yenidənqurma işlərinə işlədir. Bunları hər gün müsahidə etməyim. Bağın özünməxsus bitki örtüyü olduğu üçün ona xüsusi diqqət yetirilir, qorunub saxlanılır, yaşıllı zolağının artırılması dəha çox qayğı göstərilir. Özündə İtalya intibahının elementlərini, Şərqi məmərlığının cizgilərini, elcə də milli ornamentləri birləşdirən bağın bir-birindən gözlənən dekorativ ağaclar, gülər, daşlar, fəvvərələr, saatlar boyazdır. Gülər mayda açır. Ağaclarla yaxın əkilən payızgülü isə oktyabrda açır və 2-3 ay solmaz. Bağdakı liliya, qardeniya və palmalarla qış aylarında xüsusi qu-

lərənən qızılırlar. Eyni zamanda Bakıda ilk dəfə olaraq bu bağda klassik müsəlman işlərini təqdim etməyə başlamışdır. Filarmoniya bağının qədər güzəldi, lakin ən çox qayğı göstərən işləri 1865-ci ildə burada əsaslı dekorativ bitkilər öz gözəlliyyi ilə diqqəti çəkir, yeniyən ağac və gül kolları bağdaqı yaşlılığı zolağına, ümumiyyətdə isə parkın klassikasına əlavə çalarlar qatıb.

Digər müsahibimiz bağda ailov-

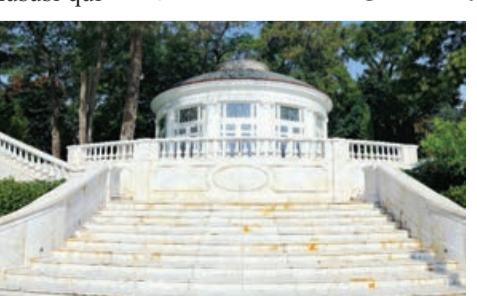
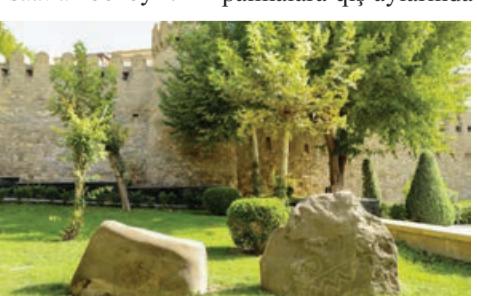
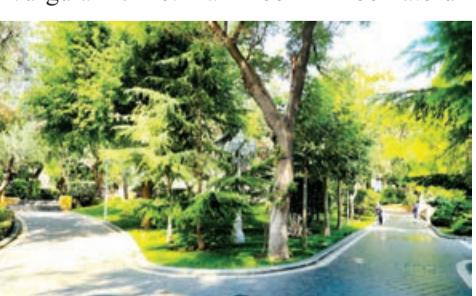
vı gözintidə olan Əməl xanım, qızı Firuze və oğlu Üzeyir oldu. Əməl xanım dedi: "Özüm toqquidçiyim. Oğlum Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində çalışır, qızım isə Almaniyada yaşayır. Hər il yay aylarında qızım istirahət etmək üçün Bakıya gəlir, Dənizkənəri bulvarda, Qız galasında, bax, bax, Filarmoniya bağında olur. Qoy özü desin, gərək onda bə istək haradandır, bir də ki, uzaqdan gələnindən daha məraqlı təssüratları ola bilər".

Anasının fikirlərini davam etdirən Firuze xanım dedi:

- Bu şəhərə böyükmişəm, amma uzaq illərdə Almaniyada yaşayırıram. Uzaqdan gələnlər yaxşı görürler ki, şəhərimiz, parklar, xüsusən də Bakı bulvari, elcə də bayaqdan təmək doymadığımız Filarmoniya bağının qədər müsahidəlib. Dəfələrlə şahidi olmuşam, bər vaxtları Bakının hansı superşəhərə müqayisə etmək istəyin, indi həmin o şəhərləri Bakı ilə müqayisə etməyə çalışılanlar sonda etiraf edirlər ki, Bakı daha gözəldir. Filarmoniya bağı elit bağdır, mən Avropanın bir çox şəhərində olmuşam. Amma bu gözəllikdə bağda rast golməmişəm...

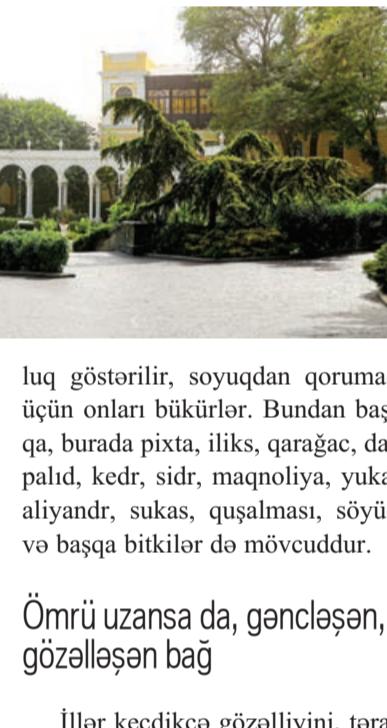
Müşahidələr, müsahibələr və son günlər burada aparılan səliqə-saham işləri əmənilik yaradır ki, qızılı payızda bu bağın görkəmi daha diqqətçəkən olacaq. Ümidvarlı ki, növbətdə COP29-a gələn qonaqlar 194 yaşılı Filarmoniya bağında gəzintidən, istirahətdən məmənən olacaqlar.

Rəhman SALMANLI,
İlham BABAYEV (foto),
"Azərbaycan"

Paytaxtin ilk "yaşıl məkan"ı

Filarmoniya bağı 194 il öncə tacirlərin gəmilərlə getirdiyi qara torpaq hesabına böyük çətinliklə salınıb

Yenidənqurma zamanı burada nadir ağac növləri - palıd, sidr və güləş ağacı da əkilib, yeni suvarma sistemi quraşdırılıb, ərazi mütəxəlif bitkilərlə zənginləşdirilib, gözəl landschaft kompozisiyaları yaradılıb. Ən qədim əsərlərindən biri də Xan çinarıdır. 1865-ci ildə burada əsaslı dekorativ bitkilər öz gözəlliyyi ilə diqqəti çəkir, yeniyən ağac və gül kolları bağdaqı yaşlılığı zolağına, ümumiyyətdə isə parkın klassikasına əlavə çalarlar qatıb.

Digər müsahibimiz bağda ailov-

İllər keçdikcə gözəlliyyini, tərəvotini itirməyən bu bağda olarkən neçə-neçə insanla həmsərbət olunduq. Onlardan biri - AMEA Əlyazmalar İnstitutunun direktoru, akademik Teymur Kərimli bildirdi: "Bura şəhər sakınlarının, xüsusun də otrafda yaşayan insanların ən sevimli yeridir. İş yerin buraxın olduğundan demek olar ki, hər gün işdən çıxıb, bəzən də yoldaşlarla yolumuzu burdan salırıq. Yarım saatlıqda olsa dincəlirəm, toمىz və sorin hava, fəvvərələrin nəğmə ahəngi, bu ahəngə əlavə rəng qatan quşların civiltisi... adamın ruhunu təzəyeşir, əsərləri sakitləşdirir. Onu da qeyd edim ki, bu parkın gözəgələmlili, üroyeyatlılığını olmasına səbəb həm də Prezident İlham Əliyevin tapşırığı və tövsiyelerinə səsən, bağda aparılan osaslı yenidənqurma işlərinə işlədir. Bunları hər gün müsahidə etməyim. Bağın özünməxsus bitki örtüyü olduğu üçün ona xüsusi diqqət yetirilir, qorunub saxlanılır, yaşıllı zolağının artırılması dəha çox qayğı göstərilir. Özündə İtalya intibahının elementlərini, Şərqi məmərlığının cizgilərini, elcə də milli ornamentləri birləşdirən bağın bir-birindən gözlənən dekorativ ağaclar, gülər, daşlar, fəvvərələr, saatlar boyazdır. Gülər mayda açır. Ağaclarla yaxın əkilən payızgülü isə oktyabrda açır və 2-3 ay solmaz. Bağdakı liliya, qardeniya və palmalarla qış aylarında xüsusi qu-

lərənən qızılırlar. Eyni zamanda Bakıda ilk dəfə olaraq bu bağda klassik müsəlman işlərini təqdim etməyə başlamışdır. Filarmoniya bağının qədər güzəldi, lakin ən çox qayğı göstərən işləri 1865-ci ildə burada əsaslı dekorativ bitkilər öz gözəlliyyi ilə diqqəti çəkir, yeniyən ağac və gül kolları bağdaqı yaşlılığı zolağına, ümumiyyətdə isə parkın klassikasına əlavə çalarlar qatıb.

Digər müsahibimiz bağda ailov-

vı gözintidə olan Əməl xanım, qızı Firuze və oğlu Üzeyir oldu. Əməl xanım dedi: "Özüm toqquidçiyim. Oğlum Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində çalışır, qızım isə Almaniyada yaşayır. Hər il yay aylarında qızım istirahət etmək üçün Bakıya gəlir, Dənizkənəri bulvarda, Qız galasında, bax, bax, Filarmoniya bağında olur. Qoy özü desin, gərək onda bə istək haradandır, bir də ki, uzaqdan gələnindən daha məraqlı təssüratları ola bilər".

Anasının fikirlərini davam etdirən Firuze xanım dedi:

- Bu şəhərə böyükmişəm, amma uzaq illərdə Almaniyada yaşayırıram. Uzaqdan gələnlər yaxşı görürler ki, şəhərimiz, parklar, xüsusən də Bakı bulvari, elcə də bayaqdan təmək doymadığımız Filarmoniya bağının qədər müsahidəlib. Dəfələrlə şahidi olmuşam, bər vaxtları Bakının hansı superşəhərə müqayisə etmək istəyin, indi həmin o şəhərləri Bakı ilə müqayisə etməyə çalışılanlar sonda etiraf edirlər ki, Bakı daha gözəldir. Filarmoniya bağı elit bağdır, mən Avropanın bir çox şəhərində olmuşam. Amma bu gözəllikdə bağda rast golməmişəm...

